

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiae, 1605

Qvo Modo Taico Legatos Cinenses Receperit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

satis esse debeat, ad perfringendum conterendumque etiam cor adamantinum; tamen omnes, tam magni quam parvi, iam sic sunt affecti, atque si nulla nec hominum, id est, liberorum, parentum, amicorum, nec fortunarum iactura facta esset. Imò Taico mox cepit Fuscimi montem altissimum valli exaequare, ut noua aedificationi gradium palatiorum locus idoneus suppeteret: in quem finem plus quam centum millia operarum coëgit, qui labore intolerabili, seruitute miserima noctem diemque in molitione aedificiorum consumunt.

Ad decimum sextum Novembris diem anni praesentis 96 Pater quidam noster ex ditione Meacensi, sed in vrbe Ozacana sedem habes, scribit, quo ritu Taico Legatos Cinenfium exceperit.

QVO MODO TAICO LEGATOS CINEN-
SES RECEPERIT.

QUONIAM, inquit, hoc terrae motu vrbs Fuscimana ac in primis propugnaculum ita erat conuassatum & vastatum, ut neque habitationi neque recipiendis Legatis idoneus superesset locus: Taico decreuit eos excipere Ozaca, ubi a terrae motu nihil remanserat in propugnaculo, nisi turris sola, eaque satis conuulsa, & domus quaedam, dicta Locus mortis; deinde pons nobilissimus dictus Goguraquafasci, ac si dicas, Pons paradisi, tanto auro splendescens, ut quindecim millibus auroreorum scutatorum aestimeretur. Erant quoque ibi aliquot aedificia, sed parui momenti; nam reliqua aedificia vel corruere cum aula mille tatamorum, vel Regis mandato, quod vitium aliquod fecissent, ad terram afflictata sunt, quorum loco coeperat alia minora & leuiora erigere. Ad excipiendos autem Legatos iussit subitario opere supra parietinas aedium collapsarum domos, aliquas excipere, sed splendide pretiosis peristromatis aliisque necessariis ornamentis circumuestiri. Ozaca peruenit Taico 29 Septembris cum primariis aulae Dominis; iusserat autem Legatis significari, se primo octauae Lunae die Ozaca in eorum conspectum venturum.

Vigesima Octobris Sacaiso, quod nouem milliariibus paruis Ozaca distat, Legati excessere, via plana & nitida, in quam nobiles feminae Sacaisanae certas quasdam obagnationes utrinque deferri curarant, ut Legatos isthac iter habentes videre possent. Sunt enim Iaponii in rebus nouis spectandis admodum curiosi. In primo ordine prodibat senex ille Cinenfis Iuquequi, qui obtinuit locum Legati, secundus enim in primi locum, ut aate dictum est, successit.

succefferat. Huic præferebantur triginta octo arca magna, & laci viginti, ac ponè centrum & viginti alueoli, cum suis pedibus lignis, qui vocantur Finoqui, admodum candidis, affabre elaboratis: proximè autem succedebat Cinenfium equitum turba, multo vultu, & amictu vili, vt viderentur aliorum famuli.

Hinc suo ordine inſequebantur equites bini, cum quadraginta vexillis, quorū alia erant coloris crocei magnis characteribus Cinenſibus depicta, alia litteris croceis, alia coloris puniceis litteris. His succedebant alii equites, quorum quilibet ferebat tabellam cum litteris valde magnis, quæ ſpeciem præbebat partium. Poſt hos veniebant alii pedices cum baculis rotundis & craſſis in humeros reiectis, alii inſtructi romphæis, alii de lanceis, quibus succedebant decem aut duodecim armati. Tres ingentes umbellæ, hinc Symphonia tibicinum, qui vocem ſciliarum exprimebant, & tympana bellica parua, & campanæ ex aurichalco galeæ ſimiles, ſed iis paulo maiores; quæ, vt tympana, bacillis pullabantur. Symphoniacis ſubibant 24 homines habilis bene veſtiti, epitogio phrygiato ſecundum pectus & humeros ſplendidi: nonnulli etiam damascenis purpureis induiti. hæc proximè Iuquequi procedebant octo vel decem Quanni, qui ſunt homines magnæ autoritatis, & cum ſuis inauribus Mandarini, quorum apud Cinenſes eſt quaſi dignitas conſularis, omnes damasceni operis veſte amiſti. Poſt hos proximè inſequebatur venerandus ſenex Iuquequi, barba candida & proniſſa, ſpectu præclara, punicea indutus, in ſella vel lectica ſuperne operæ portatus, cuius latera tergumque ſtipabat ingens turba equitum Cinenſium tum Iaponicorum, qui Ozaca Sacaium ſe comitabant, vt honoris cauſa legatos comitarentur. Nonnullo demum intervallo interpoſito viſebantur quædam lectica parua Equitum ſimiles, in quibus erant ſolæ Regis Cinenſium litteræ, quæ tuor venerandis Cinenſibus ſeptæ, qui damascenis oſtrinis induiti erant veſtimentis, & pileum geſtabant inauribus fulgentem. Ad præcedendum & alii ſex eleganti amictu, cum petalo lato, cuius vltimus Chinenſes.

Inde non multo ſpatio intereſto cœperunt prodire primæ Legati aſſectæ, iique bini. Hos autè anteibant decem vexilla rubra & crocea. Poſt quæ deferébantur litteræ patentes, vel prouinciales tabellis vncialibus characteribus deſcripta. Deinde ponè ſubſequebantur duo pedices cum dolonibus, cæteri erant equites.

Poſtea apparebant octo vexilla regia, ex quibus flocci phœnicei & aliorum pendebant: ac alia quidem erant ſerica, alia bobyconia, & maxima

maxima parte rubra vel crocea; hastæ autem erant confectæ ex arundinibus Indicis crassioribus. Inter dicta duo vexilla ferebatur vnum angustum, in medio aliorum duorum, quorum alterum candidum, alterum erat nigrum. Dehinc succedebant alia 14 vexilla, & inter illa duo baculi prælongi & crassi, & quaternæ clauæ, ac denique vnum vexillum cum octo labaris.

Proximi Legato aderant viginti-quatuor vel 26 Quanni, cum pileis ob inanes splendidis, amicti rubris damascenis vestimentis, cum suis insignibus acupictis in clypeo, quæ sunt serpens & lacerta marina.

Legatus, qui primum tenebat locum, & venustâ corporis speciem præ se ferebat, humeris octo hominum ferebatur in sella vel lectica non operata, damascena splendida indutus, pelleque ingenti tigrina & pereleganti, quæ sellam supernè ambiebat, ornatus. Præibant duodeni cum arcis, & totidem cum sagittis, nonnulli etiam cum clavis artificiosè elaboratis: duo item equites cataphracti: erant autem arma eorum inaurata & squamatim compacta. His subibent dena vel duodena labara, & equitum Cinenisium turba maxima, qui vel è Cina venerant, vel erant Domitorum Iaponiorum.

Si Cinenes in hoc suo aduentu ordinem tenuissent meliorem, nec admisissent aut viliorē veste amictos aut rhedas parum decoratas, maior eorum pompa vel ostentatio fuisset: etsi Iaponis vilius sit apparatus excellens & illustris.

Iuquequi, vt Ozacâ peruenit, diuertit in palatium Auani Cami Domini Regni Auæ. Primus autem Legatus in ædes Bigenno Ciunageni trium Regnorum Domini. Postero die, qui fuit octaua Lunæ primus, Augustinus & Scimanocamus Gubernator Nagafachanus præcurrerunt, vt Regem redderent certiorē, & locum pararent. Quo facto vterque, nempe Legatus & Iuquequi, cum suis insignibus, eodem ordine quo luce præcedenti progressi sunt, Regique offerenda detulere plura quam centum munera, & viginti tabulas quinque vel sex palmos latas, in quibus ferebatur ducentas supra mille Serici partes, quarum qualibet excedebat libram: mille item Damasceni panni Cinenis rasi, quod est, sericum nobile auro pertextum.

Epistola Regis scripta erat in lamina aurea maxima & ponderosa, aureo inclusa scrinio, in quo inerat & velis atque corona regia pro Taico: sicut in alio erat corona regia pro Mandecorofa: ma eius coniuge cum titulo Regina. Misit præterea Rex Cinenis vienas vestes de Quingui, cum titulo & dignitate Cina, pro

viginti Dominis expressè a Rege Cinenti nominatis, quorum primus erat Augustinus: deinde totidem alias, pro iis quos Taico ipsi nominaret, eademque dignitate ornandos putaret.

In epistola Regis Cinentis erant hæc verba. Futatabi, cioleca vocafu cotonacare. id est: Non redibus ampliùs in Corai, & fridieris, nihil ampliùs tibi seruiet dignitas. Itaque Iaponii remanebant quasi vasalli Cinentium.

Hæc omnia ritu Iaponico perfecta sunt, hoc est, sedendo in tatamis. In sessione æquales erant Taico & Legatus: præsentibus aderat Ieiaso, Cicugè, Echingo, Nonangio, Quingodono, & Mori, qui sunt Domini totius Iaponiæ maximi. Post Sacamuchi hoc est, postquam aliquantulum vini degustasset, honoris ergo apprehendit Taico epistolam, magnam, scilicet, illam laminam auream, eaque capiti imposta, simul accepit & vestes, atque intro se recepit, vt eas indueret. Regressum ad locum suum, Cinentes magno honore & reuerentia adorarunt, ac ilico fercula illa cum mensulis & sedilibus altis, tanta pompa & apparatu, tantaque rituum varietate, vt plura spectarentur, quam comederentur. Conuiuium absoluto singuli ad suas aedes reuertere. Simulque Sol occidit, nouus Rex Taico abiit visitatum Iuquequi, quoque venit quoque Legatus primus, magnaque voluptate, dum Taico magnam illis humanitatem declarat, simul versari suere. Hæc occasione vterque intulit sermonem de Legato Coraiano, rogaueruntque vt eum in futurum admitteret conspectum, & culpam condonaret: Verum ille se excusauit, dicens se infixas pectori habere quædam querelas contra Corai, ob multos lapsus in se commissos: neque se nolle plura de hoc argumento loqui. Verum quia Iuquequi erat homo callidissimus, & tanta prudentia, quique ingenium Taico probe cognorat, respondit: Suam Excellentiam iustus habet rationes, neque enim Corai tantum contra ipsum, sed etiam contra Cinentium Regem in multis deliquisse, vt merito totum regnum funditus excindi debeat, sed quæ, inquit, ex regno euerit utilitas redundaret? Itaque sicut Rex Cinentis illi ex mera commiseratione ignosceret, sic consultum fore, vt ipse quoque ignoscat. Sed nihil tunc effici potuit: imò omnia in risum & iocos conuersa sunt. Comedit eum vtroque, postea verò domum regressurus manu secum dixit Iuquequi, vna cum altero Legato.

Die sequenti misit Taico ad Legatum centum Cosondi, quæ sunt vestes perquam pulchræ & splendida, inclusæ capsis Maquilanis, hoc est, certa ratione inauratis, vt alias declaratum est: & quæraginta hastæ cum suis vaginis de Nalcinsi, quod, vt supra dictum

est aurum subactum; deinde viginti enses falcaros eiusdã formã.
Mittit quoque ad Luquequi Colondi quinquaginta: reliqua enim
illi donarat Fulcimi, cum vitendi eius causa eo venisset.

Ad 24. Octobris constituit, vt Sacaium reuerterentur, quò de-
lati sunt nauibus nobilissimis, elegantissimisque, quales nun-
quam in Iapone conspectã erant. Erant enim elaboratã auro,
magno artificio: duo vel tria habebant solaria, multa cubicula,
antè & retro ambulacra, aulas, pavementum cum remis ex auro
commolito. Ad cuius imitationem illustres quidam Domini a-
lias fabricarunt magnificentissimas: ac inter illos Date vnã ex-
emplificasse fertur, quã superet hanc Taici, cuius funes nautici om-
nes sunt ex serico coccineo torto; atque hæc omnia faciunt, vt eũ
habeant amicum & propitium. Ea nocte, qua Taico inuisit Lu-
quequi, in ædibus Auani Cami ei dixit: Quandoquidem Rex Ci-
narum tam præclare secum egisset, se non posse non eum in poste-
tum honorare & reuereri, & tam in responso, quã in aliis omni-
bus eius consilio & iudicio se submittere.

Cum Legati Sacaiũ abiissent, ilico Taico post illos amandauit
quatuor magnæ autoritatis Bonzios, vocatos Chori, vt eodem
modo eos reciperent, quo ipse præsens die antegresso excepisset.
Quare Cinentes plurimum recreati sunt, ac imprimis litteris per
Bonzios scriptis, in quibus promittebat tantam erga illos huma-
nitatẽ, vt nihil eorũ, quẽ ipsi a se petissent, sit negaturus. Ad quas
litteras scripto respõderunt, petueruntq; solo aquiri omnia pro-
pugnacula, ac præsidia Iaponica submoneri, quã erant in Corai:
deinde populo Coraiano condonari noxã, quẽ admodũ Cinarum
Rex iam ante multas misericordia motus condonasset: mernos
quidem fuisse excidiũ, sed si excidii pœna multentur, nullum in-
de fructum consecuturum. Itaque quantum poterant, eum obte-
stabantur, vt misericordia erga eos moueretur. Bonzii Ozacam
recessi litteras confestim obtulere Taico, qui, vbi ad petitionem
illa de euertendis propugnaculis legendo venisset, tanta ira & in-
rore inflammatus est, ac si dæmonum legio illum occupauisset.
Tantopere vociferabatur & sudabat, vt e capite vapor exhalaret.
Hanc irã auxit, quòd intè llexerat à Cinentibus vehementer time-
ri Iaponios, multo autẽ magis a Coraiianis, nec primã suã cogi-
tationis, vt pro cõficienda pace mediã tantũ Coraiani regni partẽ
retineret, oblitus esset. Succensuit itẽ Augustino, arbitratus, eum
hoc consiliũ de euertendis arcibus suggerisse Cinentib; cuius cõ-
teratũ erat verissimũ: nã conatũ est potius persuadere illis, ne eius-
modi petitionẽ proponerent: addiditq; illi, si hãc Camarinã non
moncant,

moncant,

moueant, sponte id facturum, maximè, vbi anima duertere se
 gno Coraiano potiri non posse. Nihilominus Taico Augustinus
 ex aula exturbauit, & multa de eo mala effudit. Similiter indignus
 est Terazauæ gubernatori Nangatacano Augustini in obedi-
 da legatione socio, dicens se non solum ab ipsis, sed etiam
 Tonis, quos ceu belli duces constituisset in Corai, esse deceps-
 se, si illud bellum ipse suscepisset, multo maiora facturum, totius
 que regnum sibi subjugaturum fuisse: imò se iam iam contra
 eò profecturum, & funditus euersurum. Efferbuit deinde
 Coraianos, eo quòd cum ipse ignouisset Regi, decreuissetque
 illi regnum restituere, ac tres filios a suis belli ducebus captos
 restituisset, non ipse in sua persona ad gratias referendas reu-
 sed nec vllum filium ea de causa misisset, sed tantum rusticum
 quendam hominem sine vllò comitatu, & sine donis, qui lega-
 ne perfungeretur. Itaque subdebat, cum Cinenfibus quidem
 citiam sarram rectam se conseruaturum, sed neuiquam cum Co-
 raianis: deinde ilico reuerti eos iussit, nec amplius in conspectum
 suum prodire: se omnes voluisse in platea Sacaiana in crucem
 sed inpraesentiarum vita donare.

Eodem cæstro percitus imperauit, vt Augustinus cum Legato
 Cinenfibus reuertet in Corai, atque ita fauor omnis & beneuol-
 lentia, quam hucusq; erga Augustinum declararat, in nihilum re-
 cidit; postquam tot eius laudes in primariorum totius Japoniæ
 Dominorum praesentia, ob maxima officia toto quinquennio
 multis laboribus & victoriis praestita, palàm prædicasset. Et ce-
 rè iam constans erat omnium opinio, eum ad magnum dignitatis
 gradum breui euectum iri, minimumque vno integro regno
 mandum. Qua remuneratione certè dignissimus erat, non solum
 ob res egregie in bello Coraiano gestas, sed etiam ob præ-
 ratam hanc legationem Cinensem, à Taico tantopere delectatam
 & expectatam; quæ certè sola prudentia & industria Augustini
 votum Taici, licet ille nunquam existimaret successuram, im-
 petrata fuit.

Neque hic se furor cohibuit: sed etiam Toranusque capiti
 Augustini inimicum, què paulo antè ob capita quadam accu-
 sationum, contra ipsum ex Corai allata, sua destitutum gratia
 lare iusserat, ab exilio reuocauit, & in suum conspectum cum
 ris honorisque significatione admisit, dicens: Cum mihi sis
 guine iunctus, & multis naturæ donis præditus, ratio postulebat
 vt gratiam rependerem pro molestiis in Corai perpelliis: nec deb-
 ham aures præbere ignorantibus, qui autores fuisse, vt tibi in-

quior fuerim. Probè noui me in fraudem inductum, sed deinceps
 te sic remunerabor, vt confessurus sis tibi factum satis. Tristes igitur
 cogitationes omnes abjice, obliuiscere præteritorum, & para-
 te ad bellum Coraianum redintegrandum. Mandauit itaque, vt
 cum alio quodam, dicto Iquinocami, confestim repeteret Corai,
 & propugnaculum suo iussu antè solo æquatum reedificaret, am-
 boque eò se conferrent media hyeme. Vocauit etiam Cainocami
 Dominū Regni Bugè, ei que dixit, se propter ipsum patri suo Qua-
 liondono ignoscere; efficeret vt in conspectum suū prodiret, cu-
 pere se eum videre; futurum eum Governatorem regni Bugè: ipse
 autem altera luna sequentis anni se conferret in Corai: se enim
 missurum eò magnas copias ad euertendum totum Regnum. At-
 que ideo se iterum Nangoiam, gubernatore Cicugendono apud
 Meacenses relicto, profecturum, vt quæ in bellum necessaria sint,
 disponat. Hic nuncius miseris belli Duces & milites omnes, qui
 sine vlla remuneratione suis stipendiis in Corai militabant, vehe-
 menter cōtristauit. Nam præter hominum quinquaginta millia,
 qui eo bello interiire, & naues amplius quingētas, quas mare Ia-
 ponicum absorbit, quotquot inde reuerrere, aut multo ære alie-
 no grauari, aut morbis variis affecti fuere: qui verò remansere, a-
 cerbissima quæque patiuntur. At non est, qui hiscere apud Taico
 vel minimo verbulo repugnare audeat. Quàmquam verò hactenus
 nullum fecerit apparatus, nec verbum vllum dixerit de hoc ne-
 gatio, tamen Terazaua palatia ipsumque propugnaculum præ-
 parat ad eius aduentum: in vrbe quoque Facarana curat omnia in
 ordinem redigi, vt si Taico redeat ia has partes Scimanas, omnia
 parata & composita inueniat.

Eodem furore, ita in transuersum actus est Taico, vt infandum
 scelus commiserit in Legatos: post biduum enim ad Governato-
 rem Sacaianum, & Iosephum Riufæ filium, mandatum dedit, vt
 nisi intra vnum alterumve diem tam Cinenfes quàm Coraianos
 coniecerint in naues, & Sacaiio expulerint, vtrumque poenam exe-
 candi proprii ventris subiturum. Et tamē id fieri nequaquam po-
 terat, cum præstò non essent pro tanta hominum turba naues: sed
 quia mandatum regium vrgebat, per fas & nefas in naues angu-
 stissimas compacti sunt. Ita factum est, vt miseri Cinenfes, qui ha-
 ctenus nulla re læsi erant à Iaponiis, non solùm eo die ludibrio
 omnium exponerentur, sed etiam cōtumeliis, colaphis, & pugnis
 eriperentur. Videre erat tunc venerabilem illum senem Tuque-
 rei pedibus pergentem ad nauem, & lachrymis inter verba ma-
 gnatibus dicentem, se apud Cinenfes mortem non euasurum, eo
 quòd

quod credatur in fraudem induxisse Cineses. Verum homines prudentes & iudicio praediti magna erga illos commiseratione affecti fuere, dum viderent tanta non solum inhumanitate, sed etiam dira inmanitate excipi Legatos externos, qui tam honorifice eum visitarant, imò per annos duos in Corai expectarunt donec hæc legatio ab ipso Taico tantopere exoptata exitum fortiretur: qui insignia, titulum, & coronam regiam ei attulerunt, qui denique ab ipso met tantis impensis tantoque honore & apparatu suscepti & tractati fuerant. Hoc ergo modo Sacai discessere. Multi deinde Domini adierunt Augustinum, ob infelicitatem tantæ Legationis catastrophæ eius miseri. Mandocorosama quæque conjunx Taici misit certos homines, qui viserent Iustam Augustini uxorem, eamque in calamitosa hæc rerum omnium conversione solarentur.

Ante Cinesium discessum, Taico ad se vocavit Terazuan, & humanissimis verbis ei commendavit, ut comitatam mitteret in Corai, & simul indicaret Augustino, cupere se explicari hæc Geographicam tabulam regni Coraiani. Visus est autem hac occasione benevolentia compensare voluisse priorem verborum imperitiam. Cæterum Augustinus iam versabatur Sacai, ut de abnavigazione Cinesium ageret. Quare apparet Taicum non esse illi omnino infensum cum non ignoret ab eo omnia, quæcumque ipse ordinasset, verè esse perfectæ: & simul etiam certo cognoscit illum non solum non autorem fuisse petitionis à Cinesibus factæ, sed etiam contrarium illis suasisse. Cæterum hoc absurdissimo stultissimoque Regis facti Japonii vehementer sunt pudesciti, & ipsum Taicum facti pœniter, eo quod cum omni ratione & humanitate illud pugnare non ignorat.

Ex hac calamitate Augustino is spiritualis accessit fructus, quod, cum non modicam habeat rerum divinarum notitiam, et naturæ bonitate conjunctam, occasionem quesivit se coram Deo humiliandi, seque colligens, ante profectionem Coraianam generali peccatorum confessione apud P. Rectorem animum expiavit, statumque suum, cui nihil Taico detraxit, rectè compotum reliquit.

Denique ex hoc furore vnum maximi momenti bonum, nempe Christianæ religionis felicior conservatio, secuta est. Nam in bello Coraiano finis impositus fuisset, certum erat Taicum regna quedam & status commutaturum fuisse: inter quos erat Arima, Omura, Firando, Goto, quibus in locis maximè viget & florere Christiana religio, quæ facile extincta fuisset, si ad gentiles De-

LEGATIONE REGIS CINEN.

385

amios hi status transferrentur. Quamdiu autem contsnuabitur
Coraiantum bellum, in quo hi Toni Taico seruiunt, nulla incidet
in Status mutatio. Quod autem ad futura attinet, cum Deus om-
nium sit auctor bonorum, & hactenus semper singularem suam
providentiam in defensione & conseruatione huius Ecclesie Ia-
ponicæ demonstrat, planè cõfidimus, omnes artes & machinas
inimici, quibus vndique eam infestare & labefactare conatur, tã-
dem diuina nobis fauente clementia in nihilum recasuras. Nan-
gasácho, 28 Decemb. Anni 1596.

V. P.

Filius in Domino,

LVDOVICVS FROIS.

DE

